

Dinî yayınlar döner sermayesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye Komisyonu raporu ile Millî Eğitim Komisyonu mütalâası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/184)

T. C.

Başbakanlık

Muameleat Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71-1672, 6/1561

9. V. 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Dinî yayınlar döner sermayesi hakkında hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 10. IV. 1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
A. Menderes

GEREKÇE

Diyanet İşleri Başkanlığı yayınlarının döner sermaye ile idaresi maksadiyle 1951 yılı Bütçesine ödenek konulmuş bulunmaktadır. Bu sermayenin işletilmesi için «Dinî yayınlar döner sermayesi» hakkındaki bu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Yapılacak yayınlar şu prensipler dâhilinde olacaktır:

- Diyanet İşleri Başkanlık teşkilâtının meslekî bilgilerini artırmak (Hatipler için hutbe, vaizler için vaiz kitapları basmak).
- Halkın dinî ve ahlâki ihtiyacına cevap vermek ve kültür seviyesini yükseltmek.
- Aydınları ve ilim mensuplarını tatmin etmek.

Tasarının :

Birinci maddesi döner sermayenin âzami haddini, nerelerde kullanılacağını ve bağışları;

İkinci maddesi basılacak kitapların kâr haddi ve iskontoları;

Üçüncü maddesi kanunun uygulanma şeklini;

göstermek maksadiyle hazırlanmıştır.

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Maliye Komisyonu
Esas No. 1/184
Karar No. 59

24 . V . 1951

Yüksek Başkanlığa

Dinî yayınlar döner sermayesi hakkındaki kanun tasarısı Maliye Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı mümessilleri hazır buldukları halde incelendi.

Söz alan Diyanet İşleri Başkanlığı mümessili; tasarının birinci maddesiyle verilmesi kararlaştırılan sermayenin kârlarıyla baliğ olacağı yüz bin liralık döner sermayenin, yapılacak ve yapılması istenilen işlere kifayetinün komisyonca takdir olunması icap ettiğini; Diyanet İşleri Başkanlığı yayınlarının üç yönden yapılacağını ve bunların;

1. Teşkilâtın bilgisini arttırmak,
2. Halkın dinî ihtiyacına cevap vermek ve kültür seviyesini yükseltmek,
3. Münevver tabakayı ve ilim mensuplarını tatmin etmek gibi hususlar olduğunu açıkladı.

Maliye Bakanlığı temsilcisi ise; bütçe durumuna göre konan tahsisata eklenecek olan kârlarla bu mütedavil sermayenin ancak yüz bin liraya yükselebileceğini ve kârı ile yüz bin lirayı aşan sermayenin fazlasının mütedavil sermaye olarak işletilmesine lüzum ve zaruret bulunmadığını belirtti.

Gereğini düşünen komisyonumuz:

Diyanet işleri teşkilâtı mensuplarının meslekî bilgilerini arttırmak ve nüfusunun yüzde 99 dan fazlası müslüman olan halkımızın dinî ve ahlâki bilgilerinin yükseltmek, Türk halkının ve islâm dini mensuplarının mânevi varlıklarını

tatmin bakımından gerekli eserleri telif, tercüme ve tabettirerek peyderpey satmak gibi geniş bir faaliyeti istilzam eden vazifeleri ifa ve salâhiyetsiz şahısların kazanç veya sair maksatlarla abtsırarak satmakta oldukları eserlerin halk arasında yayılmamasını temin bakımından küçük broşürler veya cüzler halinde Türkçe din kitapları ve sahih Kuran bastırabilmesi için, 1951 yılı bütçesiyle kabul edilen 50 bin liralık mütedavil sermaye ödeneğinin kârından 200 bin lirasının daha bu meblâğa ilâvesi suretiyle döner sermaye miktarının 250 bin liraya iblâğına ve tasarının birinci maddesinin bu suretle tadiline ve diğer maddelerin tasarıda yazılı olduğu gibi kabulüne ittifakla karar verildi.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu Başkanı Bu Rapor Sözetüsü

Rize	Siird	
<i>İ. Akçal</i>	<i>M. Daim Süalp</i>	
Kâtip		
Zonguldak	Diyarbakır	
<i>Fehmi Açıksöz</i>	<i>M. Remzi Bucak</i>	
Kuşehir	Malatya	
H. Sezai Erkut	<i>E. Doğan</i>	
İmzada bulunamadı		
Niğde	Samsun	Sivas
<i>N. Bilge</i>	Şükrü Uluçay	<i>Ş. Ecevit</i>
	İmzada bulunamadı	

Millî Eğitim Komisyonu mütalâası

T. B. M. M.
Millî Eğitim Komisyonu
Esas No. 1/184
Karar No. 25

15 . VI . 1951

Yüksek Başkanlığa

Bütçe Komisyonundan mütalâa serdedilmek üzere komisyonumuza havale edilen dinî yayınlar döner sermayesi tesisi hakkındaki 1/184 sayılı kanun tasarısı komisyonumuzun 15 . VI .

1951 tarihli oturumunda görüşülerek, aşağıdaki mütalâa ve kanaatlerin mezkûr komisyona bildirilmesine karar verildi.

Diyanet İşleri Riyaseti, müftü, vaiz, hatip ve imamlar muhtaç oldukları eserleri temin edememekten mütevellit elem içindedir. Bu zevatın, asrımızın telâkkileri ve anlayışı karşısında bâtil itikat ve hurafelerden kâmilan azade bir din kültürüne sahip olarak halka müspet bir istikamet vermeleri ancak neşriyat sayesinde mümkün olacaktır.

Diğer taraftan mahreç ve memba yokluğu dolayısıyla ilmî hüviyetleri gittikçe kaybolan müftü, vaiz, hatip ve imamların meslekî kültürlerini artırmak maksadıyla eslâfın yabancı dillerde kaleme aldıkları eserleri Türkçeye naklederek bir neşriyat faaliyetine girişmek ve Şarkiyat âlimlerinin Avrupai bir görüşle kaleme aldıkları etüdlerden bu kabîl zevatı haberdar

etmek ve onların ufuklarını açmak artık bir zaruret haline gelmiştir.

Bu itibarla: Komisyonumuz bir mütedavil sermaye ile dinî neşriyat yapmak imkânlarını Diyanet İşleri Reisliğine bahşeden Hükümet tasarısını yerinde bulmakta ve raportör Ordu Milletvekili Refet Aksoy'un teklifini aynen kabul ederek Hükümet tasarısının gerekçesindeki (b) bendini şu suretle ifade etmeyi münasip görmektedir:

b) Halkın dinî ihtiyaçlarına cevap vermek, dinî ve ahlaki kültürünü yükseltmek.

Yukarıdaki mütalâaların Bütçe Komisyonuna bildirilmesini saygı ile arz ederim.

Millî Eğitim Komisyonu
Başkanı adına Sözcü
Ağrı Milletvekili
Kasım Küfrevi

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/184
Karar No. 109

22 . VI . 1951

Yüksek Başkanlığa

Dinî yayınlar döner sermayesi hakkında Başbakanlıkça hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Başkanlığın 9 . V . 1951 tarihli ve 6/1561 sayılı tezkeresi ile sunulan kanun tasarısı Maliye Komisyonu raporu ile birlikte komisyonumuza havale olunmakla Maliye Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı temsilcileri hazır oldukları halde incelenip görüşüldü:

Tasarı, Diyanet İşleri Başkanlığı yayınlarının döner sermaye ile idaresi ve 1951 yılı Bütçesine konulmuş olan ödeneğin işletilmesi maksadıyla hazırlanıp sevkedilmiş bulunmaktadır.

Tasarıyı tetkik eden Maliye Komisyonu, Diyanet İşleri teşkilâtı mensuplarının meslekî bilgilerini artırmak ve halkımızın dinî ve ahlaki bilgilerini yükseltmek maksadıyla neşrolunacak kitaplar için bir döner sermaye tesisi hakkında 1951 yılı Bütçesine konulmuş olan (50) bin

liralık mütedavil sermaye ödeneğinin, kârlardan tahassül edecek (200) bin liranın da bu miktara iblâğı ile (250) bin liraya çıkarılması suretiyle tasarıyı kabul etmiştir.

Komisyonumuz, tasarının görüşülmesi sırasında, mevzuun Diyanet İşleri Başkanlığının vazife ve salâhiyetlerine taallük etmesiyle beraber, dinî yayınların Millî Eğitim ile olan yakın alâkası üzerinde, durmuş ve tasarı hakkında Millî Eğitim Komisyonunun düşüncesini öğrenmek lüzumunu kabul etmiştir.

Millî Eğitim Komisyonu raporunda; Diyanet İşleri Başkanlığı müftü, vaiz, hatip ve imamların muhtaç oldukları eserleri temin edememekten mütevellit elem içinde olduğunu ve bu zevatın asrımızın telâkkileri ve anlayışı karşısında bâtil itikat ve hurafelerden kâmilan azade bir din kültürüne sahip olarak halka müspet bir istikamet vermeleri ancak neşriyat siyasetinde mümkün olacağını, diğer taraftan mah-

raç ve memba yolluğu dolayısıyla ilmî hüviyetleri gittikçe kaybolan müftü, vaiz, hatip ve imamların meslekî kültürlerini artırmak maksadiyle eslâfın yabancı dillerde kaleme aldıkları eserleri Türkçeye naklederek bir neşriyat faaliyetine girişmek ve şarkiyat âlimlerinin Avrupayı bir görüşle kaleme aldıkları etüdlardan bu kabûl zevatı haberdar etmek ve onların ufuklarını açmak itibariyle bir mütedavil sermaye teşkili hakkındaki bu tasarının yerinde görüldüğünü bildirmektedir.

Komisyonumuz, halkın dinî kültür ihtiyacını karşılamak maksadiyle hazırlanan bu tasarımı yerinde görerek maddelerin müzakeresine geçmiş ve birinci maddeyi, Maliye Komisyonunun da kabul ettiği veçhile döner sermayenin, kârların ilâvesiyle, (250) bin liraya iblâğı suretiyle ve maddeye kelime ilâvesiyle kabul etmiştir.

İkinci madde Hükümetin teklifi veçhile ve Hükümetin dördüncü maddesi 3 neü madde olarak aynen ve Hükümetin beşinci maddesi dördüncü madde olarak ve ibare değişikliği ile

kabul edilmiştir.

Hükümetin üçüncü maddesi ibare değişikliği ile beşinci madde olarak 6 ve 7 neü maddeler Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
İstanbul	Burdur	Çanakkale
E. Adakan	F. Çelikkbaş	E. Kalafat
Bursa	Aydın	Çanakkale
H. Şaman	E. Menderes	K. Akmanlar
Diyarbakır	Elâzığ	Giresun
M. Ekinci	Ö. F. Sanaç	M. Şener
İstanbul	İzmir	Kırklareli
C. Türkgeldi	B. Bilgin	Ş. Bakay
Konya	Konya	Mardin
R. Bırand	M. A. Ülgen	R. Erten
Ordu	Seyhan	Tokad
R. Aksoy	S. Barı	S. Ataç
Trabzon		Van
S. F. Kalaycıoğlu		F. Melen

HÜKMETİN TEKLİFİ

Dinî Yayınlar Döner Sermayesi hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Diyanet İşleri Başkanlığının bütçelerine (Dinî Yayınlar Döner Sermayesi) adıyla konulmuş olan ödenekler Diyanet İşleri Başkanlığınca yapılacak dinî yayım işlerinde kullanılır.

Bu sermayenin işletilmesinden mütevellit kârlar 100 000 liraya baliğ oluncaya kadar döner sermaye ilâve olunur.

Diyanet İşleri Başkanlığınca evvelce bastırılmış eserlerin mevcutlarından satışına müsaade edileceklerin takdir olunacak bedelleri ve yapılacak aynı ve nakdî teberrular ayrıca bu sermayeye eklenir.

MADDE 2. — «Dinî Yayınlar Döner Sermayesi» ile basılacak kitapların fiyatları, her nevi masrafı ithal edilmek üzere, tesbit edilecek maliyetlerine % 35 liâvesiyle, tâyin olunur. Bu suretle satışa çıkarılan eserlerin fiyatlarında % 25 e kadar iskonto yapılabilir.

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Dinî yayınlar döner sermayesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Diyanet İşleri Başkanlığının bütçelerine (Dinî yayınlar döner sermayesi) adı ile konulmuş olan ödenekler Diyanet İşleri Başkanlığınca yapılacak dinî yayım işlerinde kullanılır. Bu sermayenin işletilmesinden mütevellit kârlar 250 000 liraya baliğ oluncaya kadar döner sermayeye ilâve olunur. Diyanet İşleri Başkanlığınca evvelce bastırılmış eserlerin mevcutlarından satışına müsaade edileceklerin takdir olunacak bedelleri ve yapılacak aynı ve nakdî teberrular ayrıca bu sermayeye eklenir.

MADDE 2. — Hükümet tasarısının 2 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Dinî yayınlar döner sermayesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Diyanet İşleri Başkanlığı bütçelerine (Dinî yayınlar döner sermayesi) adıyla konulmuş ve konulacak olan ödenekler Diyanet İşleri Başkanlığınca yapılacak dinî yayın işlerinde kullanılır.

Bu sermayenin işletilmesinden mütevellit kârlar 250 bin liraya baliğ oluncaya kadar döner sermayeye ilâve olunur.

Diyanet İşleri Başkanlığınca evvelce bastırılmış olan eserlerin mevcutlarından satışına müsaade edileceklerin takdir olunacak bedelleri ve yapılacak aynı ve nakdî teberrular ayrıca bu sermayeye eklenir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

MADDE 3. — Bu kanunun uygulanma şekli, Maliye Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından müştereken hazırlanıp Bakanlar Kurulunca tasdik olunacak bir yönetmelikte tâyin olunur.

MADDE 4. — «Döner Sermaye» muamelâsı 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile 1050 sayılı Genel Muhasebe Kanunu hükümlerine tâbi değildir. Ancak, «Döner Sermayenin» her yıl sonunda tanzim olunan bilânçoları, gider ve gelir belgeleriyle birlikte, Sayıştaya tevdi olunur.

MADDE 5. — Kendilerine ek görev olarak döner sermaye saymanlığı ve memurluğu verilen Diyanet İşleri, aylıklı memurlarına döner sermayenin gelirinden ödenmek üzere ayda 30 liradan 100 liraya kadar ücret verilebilir.

MADDE 6. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu kanunu Başbakan ve Maliye Bakanı yürütür.

Başbakan

A. Menderes

Devlet Bakanı

Millî Savunma Bakanı

H. Köymen

Dışişleri Bakanı

F. Köprülü

Millî Eğitim Bakanı

T. İleri

İsko. ve Ticaret Bakanı

M. Ete

G. ve Tekel Bakanı

Kıfki S. Burçak

Ulaştırma Bakanı

S. Kurtbek

İşletmeler Bakanı

Hakkı Gedik

Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı

S. Ağaoğlu

Adalet Bakanı

R. Nasuhioğlu

İçişleri Bakanı

H. Özyörük

Maliye Bakanı

H. Polatkan

Bayındırlık Bakanı

K. Zeytinioğlu

Sa. ve So. Y. Bakanı

Dr. E. H. Üstündağ

Tarım Bakanı

N. Ökmen

Çalışma Bakanı

N. Özsan

Mal. K.

MADDE 3. — Hükümet tasarısının 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümet tasarısının 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümet tasarısının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümet tasarısının 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümet tasarısının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. K.

MADDE 3. — Hükümetin 4 ncü maddesi 3 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Kendilerine ek görev olarak döner sermaye saymanlığı veya memurlukları verilen maaşlı veya ücretli memur ve müstahdemlere döner sermayenin gelirinden ödenmek üzere ayda 30 liradan 100 liraya kadar ücret verilebilir.

MADDE 5. — Bu kanunun uygulama şekline mütaallik esaslar, Maliye Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca tesbit olunur.

MADDE 6. — Hükümetin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 7 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.